

[Analýza schopnosti vědomí odstoupit od sebe sama]

800526-1

Reflektované vědomí je takové, které je schopné přistoupit k sobě samému v důsledku toho, že bylo předtím schopno od sebe odstoupit, tj. v jistém smyslu sebe opustit a nechat se „za sebou“. Tuto schopnost odstupu od sebe musíme vyšetřit důkladněji. Prvním krokem musí být otázka po povaze „prostoru“, který musí být otevřen onomu odstupu od sebe. Vědomí je ovšem samo reflexí, totiž reflexí nějaké aktivity, nějaké praxe, která není praxí myšlenkovou, praxí vědomí. Už samo vědomí je možné jenom tak, že najde prostor k odstupu od samotné praxe, jejíž je reflexí. Nejde tedy původně a primárně o odstup vědomí do prostoru, kde předtím nebylo, nýbrž o opětovný odstup (opakované odstupování) do prostoru, který umožňuje, aby vědomí vůbec vzniklo, aby se konstitovalo. Ovšem takto postavená otázka či myšlenka v sobě nese jistou vážnou nesnáz. Nemůžeme dost dobře vycházet od něčeho jiného, než je vědomí, protože jako všechno ostatní je i to, z čeho bychom takto chtěli vycházet, jen dáno našemu vědomí. Proto musíme nejprve vyjít z toho, jak si je vědomí dáno, jak o sobě ví, jak si samo sebe uvědomuje, a teprve potom můžeme extrapolací dojít postupem svého vědomí (myšlení) k hypostazi situace, která tu byla před konstitucí vědomí a z níž vědomí ve své sebekonstituci muselo a mohlo vyjít, v níž se muselo a mohlo konstruovat.

(krouž. blok, č. 80-031; Praha, 800526-1.)